

Psalmodium

Postilla venerabilis fratris Nicolai de
Lyras pro psalterium feliciter incipit.

Propheta magnus surrexit in nobis Luce. vii. Quis liber psalmorum apud hebreos inter agiographa computet. tam apud latinos inter libros propheticos reputat nec immixto. quod David qui fecit psalmos saltem pro maiori parte non solum dicit prophetam. sed etiam erimus prophetarum. ut dicit in principio glosae super librum psalmodum. ppter quod conuenienter dicitur de eo verbum propheciam. prophetam magnus tecum. In quo quidem verbo potest notari quatuor causas huius libri. scilicet efficiens. materialis. formalis. et finalis. Causa autem efficiens duplex est. scilicet principalis et instrumentalis. principalis autem est ipse Deus revelans mysteria in hoc libro descripta. Instrumentalis autem ipse David cuius spiritus oportet in hoc libro fuerunt revelatae et ab eo descripta. Secundum vero Hiero. et bylarium et omnes doctores hebraicos David non fecit omnes psalmos sed maioriter precepit. Plures autem alii aliquos psalmos scripsierunt ut Moyses Salomon et aliqui alii ut magis patet infra. psequendo per titulos psalmodum. Psalmi tamen facti a David et aliis collecti fuerunt et in uno libro congregati. qui dicitur liber psalmodum et hoc est Esdras scriba et prophetam vel per alium prophetam sanctum quicunque fuerit ut dicit Hiero. in prologo super librum istum qui in modernis bibliis coiter non habet. Lenetur tamen coiter a doctoribus nostris et Esdras qui legem conservat a Chaldeis repauit psalmos a diversis factos in hoc ratione congregauit. non tamen aucto libri seu causa efficiens instrumentalis sed magis ipse David. qui maiorem precepit psalmodum fecit. Totum enim a maiori parte deuotio. Nec autem causa efficiens duplex. scilicet principalis et instrumentalis tangitur cum dicit prophetam. Ad actum enim prophetandi concurret Deus mentem prophetam tangens seu eleuans ad supernaturalem cognitionem. et mens prophetam modo tacta seu illuminata. oportet enim quod sit sine mouens actu et res mota. ppter quod dicit dominus Numeri xiiij. quis inter vos prophetam domini fuerit in visione apparebo ei. aut per somnum loquar. In quo verbo tanguntur duo modi prophetandi. ad quos omnes modi prophetie prie dicte reducuntur. put infra magis videbitur unus est in vigilia qui notat cum die in visione apparebo ei. Alius est in somno. qui notat cum dicitur. aut per somnum loquar. In utroque tamen modo cocurrerit Deus et agens principale. et mens prophete ut agens instrumentale. quod patet per hoc quod dicit in visione apparebo ei. scilicet in vigilia veritatem supernaturalem ei ostendens. Aut per somnum loquar occulta sibi revelans. Et sic per primum. scilicet causa effectiva. Secundo tangitur causa materialis seu subiectiva cum dicitur magnus. Ad cuius intellectum sciendum quod prophetam aliquis dicitur magnus. et prophetam eius magna dupliciter. Uno modo intensius et hoc tantum magis contingit quanto clarior est cognitio ipsius prophetae. et secundum hoc David dicit prophetam magnus. Unde et in principio glosae super librum istum dicitur. Alius prophetam quasdam rerum imagines atque verborum tegumenta prophetauerunt. David autem solius spissantius instrumentum sine omni exteriori admixtculo suam edidit prophetam. Et hic modus est excellentior prophetie. ut infra magis videbitur cum agetur de gradibus prophetie. Sed hic modus magnitudinis prophetie magis pertinet ad causam formalem. que consistit in modo tractandi quam ad subiectivam. Alio modo accipit magnitudo prophetie seu prophetie extensio. scilicet quando ad plura se extendit. et hoc pertinet ad causam subiectivam seu materialem. Et hoc modo prophetia in hoc libro contenta dicitur magna. quia quodammodo se extendit ad omnia que in sacra scriptura continentur.

Secundum enim Cassiodorii super librum istum totus Christus per totum ad caput et membrum est subiectum in tota sacra scriptura accipiendo subiectum per materia. Et similiter spiritus eius totus Christus est materia huius libri differenti tam modo in tota scriptura sacra. quod hic est subiectum seu materia per modum laudis. ppter quod dicitur liber psalmodum id est laudum dominarum. ppter quod etiam ab aliis doctribus communiter dicitur quod continet totam scripturam per modum diuine laudis. Et idem de magnitudine materie huius libri potest dici illud Ezechiel. Vnde et video visionem hanc magnam. quod est verbum Moysi qui interpretat extractus de aquis. quod nullus est aptus ad considerationem veritatis in hoc libro contente. nisi fuerit extractus ab aquis voluptatum patens vite. Unde dicitur Isaiae xvij. Quem intelligere faciet auditum. scilicet domini. Et responderet prophetam. Ablatatos a lacte aueros ab eberibus. et a cordis voluptatibus. Tercio in verbo proposito tangitur causa formalis cum dicitur surrexit. Circa quod sciendum quod duplex est forma. scilicet forma tractandi et forma tractatus. Forma tractatus est divisione libri. de qua dicit post in libri persecutione. Forma vero tractandi est modus agendi. qui in proposito est modus deum laudandi. ut predictum est quicquid enim in hoc libro continetur. per modum diuine laudis ponit. laus vero diuina oratio est seu species orationis. Oratio autem spiritus Damasi est ascensus mentis in deum. qui quantum ascensus notat cum dicitur surrexit. ppter quod dicitur in psalmo. lvj. Exurge gloria mea exurge psalte tecum. Gloria est clara leticia cum laude. Cognitio autem ipsius David in hoc libro contenta fuit valde clara quantum se extendit cognitio prophetica. ut iam in parte tacita est. et postea plenius tangetur. Est etiam descripta per modum diuine laudis ut dictum est. et ideo bene vocatur gloria. ppter quod dicitur David. Exurge gloria mea. et addit. Exurge psalterius et cithara. quod aliqui psalmi ab eo descripti cantabant in musicali instrumento. quod vocatur psalterium. et aliqui in cithara. ut videbatur in psequendo. sicut et modo aliqui cantus siue note magis proprie cantant in viola. et aliis in aliis instrumentis. Quarto tangitur causa finalis cum dicitur in nobis. id est utilitatem et salutem nostram. homo enim eo quod est capax dei per cognitionem et amorum est ordinatus ad quandam finem supernaturalem secundum illud Ezechielem. quod oculus non vidit nec auris audiuit. et in cor hominis non ascendit que parasit deus diligenter se. Et quod ad finem totaliter incognitum nullus potest se dirigere. ideo necessarius fuit aliqua divinitus hominibus revelari. per quod dirigetur in finem supernaturalem. huius autem est sacra scriptura reuelata. ppter quod de ea dicit apostolus Romanorum. xv. c. Quemque scripta sunt ad nostram doctrinam scripta sunt. et per pacem et consolacionem habemus. quod spes est expectatio certa future beatitudinis. Liber autem psalmodum continet totam sacram scripturam per modum laudis. ideo est tota ecclesie valde utilis ad spem et ad consecrationem future beatitudinis. De quod possumus dicere illud Iohannes. i. Exire cor tuum salutis nobis in domino David pueri sui. Deus enim sanctus et benedictus erexit nobis cornu salutis. id est sacram scripturam efficacem ad consequentiam salutis que est scriptura libri psalmodum. ut dictum est in domo David pueri sui. quia David per maiori parte fuit auctor huius libri per quem si corde teneat. et opere impleat. in presenti grabebitur. et gloria in futuro. Quod nobis concedat qui est benedictus in secula tecum.

Habentia manifesta huius libri et aliorum librorum prophetiarum quorum expositioni intentio insistere post istum. Ante ergo descendit ad teatum huius libri queritur utrum David fuerit erimus prophetarum. Et arguit primo quod non. quod Deuteronomio. vi. dicitur Non surrexit ultra prophetam in israel sicut moyses tecum. ergo videt quod moyses fuerit excellentior prophetam quam David. Ita Matthaeus. xij. dicitur. Inter natos mulierum non surrexit maior iohannes baptista. qui fuit prophetam. ergo David non fuit eo excellentior. In contrario arguit per gloriam psalmi supra allegatus. quod dicitur quod David fuit erimus.

ppbetarum. **R**ūsio. Qm̄ ista questio mota est ppter in
tellecnum ppbetarum generaliter. ideo quatuor hic sunt
videnda. **P**rimū est de quibus sit reuelatio ppbetica. se
cundum de gradibus ppbetie. tertiu de vario tactu spūs
sancti circa mentem ppbetae. quartū de cōpatione ipsius
david ad alios ppbetas. **C**irca primum sciendū q̄ ppbeta
bū nos interprationē dī quasi pcul fāns. q̄ denunciat
ea que pcul sunt seu remota a naturali cognitioē huma
na. tideo de talibus est ppbetia. **D**omī hō sunt in tripli
ci gradu. quia quedam sunt sic remota. ppter cognitionē
rei cognoscēde. et aliqua ex cognoscētis condicione. et
aliqua ppter modum cognoscēdi. **P**rimū adhuc est in
triplici gradu. **P**rimus est propter rei cognoscēde emi
nentiam. cuiusmodi sunt diuina maxima circa psonarū
poria. ideo de talibus facte sunt reuelationes ppbetice.
Esa. vij. p seraphin ter sanctus clamantia. et clarus est
in nouo testamento. vt. i. Joh. v. Tres sunt qui testimo
nium dant in celo. pater. verbu. et spūssancrus. et hi tres
vnū sunt. **S**cōs gradus est propter rei cognoscēde
latētiam. cuiusmodi sunt cordium secreta soli deo cogni
ta. **A**nde et cogitatio symonis magi et reuelationem fuit
cognita petro. **A**c. viii. **V**nde dicit ei. In felle amaritudinis
et obligatione iniquitatē video te esse. **C**ogitabat
ēm gratiam spūssanceti vendere. **T**ercius gradus est p
pter rei cognoscēde distantiam. q̄ distantia uno modo
accipit ex parte loci. et hoc modo beliseus p spiritū. ppbe
ticum distans q̄ magnum spaciū vidit. **H**iezi accipien
tem munera a nazaren syro. vt habet. iii. **R**egū. v. **A**lio
modo accipit distantia ex parte tpis. et pterti vel futuri
Dresens ēm tps non distat a nobis. **D**e distantib⁹ hō
bū pteritum facta fuit reuelatio moysi qn̄ ppbetauit te
creatione mundi. vt dicit Greg. sup Ezech. **D**e distantib⁹ hō
bū futurum hūnt communiter reuelationes pp
betice. vt patet in iūtēti sacram scripturam. ppter qd̄ p
phetia diffiniā a cassiodoro sic. **P**rophetia est divina in
spiratio rerum euentus immobili veritate denuncians.
Scōd aliquā sunt remota a cognitione nostra. ppter cō
ditionem cognoscētis. et hoc ppter aliquā cognoscētis
defectum. qui supplet p spūm ppbeticum. Et hoc modo.
Abias sylonites cognovit vrorem biero boā domū suā
ingrediente. q̄uis cecus esset. vt habet. iii. **R**egū. viii.
Tercio modo aliquā sunt remota a cognitione humana
pter cognoscēdi modum. sicut salomon habuit notici
am animaliū et plantariū. vt habet. iii. **R**eg. viii. nō p
ex citium studiū sed p inspirationem spūssanci. **C**irca secū
dum notandū q̄ ad ppbetiam prie dictam requiriē co
gnitio intellectua bū q̄ habetur. **D**an. x. **I**ntelligentia
opus est in visione. et ideo si alicui sancto coicet aliquid
ad ppbetiam ptinens. absq̄ tali intelligentia non dī p
ppbeta. nisi forsitan valde large et imp̄roprie. qd̄ contingit
tripliciter. Uno modo sicut in visione. sicut pbārao vi
dit spicas. **G**en. xli. Et batbasar manūm scribente in pa
riete. **D**an. v. ille dormiens. iste vigilans. neuter tñ eorn
fuit ppbeta. q̄ visionem nō intellexit. sed **J**oseph et **D**a
niel quivisiones intellecerunt. **S**cōd hoc contingit in lo
cutione sicut Cayphas. **J**ob. xi. dicit quid ppbeticum. d.
Expedit vobis vt viuis moriat homo p populo. et nō
tora gens pereat. Intendebat ēm solum dare consiliū
de morte xp̄i q̄ esset expediens. q̄uis esset innocens. ne
occasione ipsius venirent romani et tollerent locū et gen
tem. sed a spūssanceto factum est q̄ hoc consilium sic ptu
lit. q̄ mors xp̄i futura foret. p salute spūali tōtius mūdi
ipso caypha hoc ignorante. et ppter hoc non fuit ppbeta
prie loquendo. sicut nec asina balaam fuit animal rōna
le. q̄uis p lingua eius fuerit platum. verbum rōnale an
gelo lingua illius mouente absq̄ tñ cognitione asine. si
cut plenius dixi sup. **J**ob. **T**ercio modo contingit hoc in
operatione. s. qn̄ spūssancetus impellit aliquā ad aliquid
agendum. qd̄ habet pspurum euentum. q̄uis homo sic
motus hoc ignoret. sicut **J**udicū. xj. dī de iep̄te q̄ irruit
in eum spūs dñi. s. ad pugnandum contra filios ammon
tñ non fuit sibi reuelata victoria futura. et ppter hoc non
dicit ppbeta. sed talis motus vocat spūssanceti instinctus

qui est casus ppbetie bū dōctores. i. aliquid deficiens
a rōne ppbetie. et talis motus et similis motui ipsius
bū fortunati. qui mouet ad aliquid bū agendum sine
tñ rōne et cognitione pūia. **V**t habet in libro de bona
fortuna. differt tñ. q̄ motus bene fortunati est a ca
sa naturali. s. ab influentia orbis vel intelligentie mo
tricis. vt dicunt aliqui vel ab utraq̄ sil. vt dicunt alij.
Motus autē iep̄te et consumiliū est a cā supnaturali. s.
ex motione spūs diuini. **I**ste tñ instinctus magis ap
propinquat ad rōne. ppbetae v̄t videt q̄ duo aliū mo
di pdicti. **I**git q̄ ad rōne ppbetie vere requiri intelligentia. ve dictu est. ideo bū varietate intelligētie
accipiūt gradus ppbetie. q̄ ille gradus est excellē
tior obi ceteris paribus est intelligentia clarioz. dum
tñ ppbetie lūties nō transcendat. vt magis videbit
infra. **P**rimus igit gradus est qn̄ cum visione alicui
cōicata daē visionis intelligentia sicut biere. vidit ol
lam succensam. et facies eius a facie aquilonis. vt ha
bet. **D**icere. i. et intellexit p hoc signari exercitū reḡ ba
bylonis venturū ad cōbūrendā civitatem bīrlim. **S**cōd
gradus est qn̄ non fit talis visio seu apparitio. sed au
dit vor instruens de aliquo supnaturali. sicut. i. **R**eg.
iiij. **H**annuel audivit vocem dñi sibi loquentis. nec tñ
vidit aliquā effigiem sibi apparentē. qd̄ pat̄ er hoc op
credidit esse vocē bely ipsius vocantis. vt habet ibi
dem. et iste gradus ppbetie est excellētior pdicto. q̄ vo
ces sunt signa magis et p̄sūia veritatis q̄ figure pdi
cte. **T**ercius autē gradus est qn̄ nō solum audīt vor in
struēs. sed etiā cum hoc apparet psona aliqua loq̄ns
pter qd̄ iste gradus est excellētior pdictis. **I**ste tñ
gradus variat tripliciter. q̄ psona instruens seu appa
rens in aliqua effigie aliquā est homo sanctus. sicut. ii.
Mach. xv. habet. q̄ omias iam defunctus apparuit in
de machabeo dicens ei de biceremia ppbeta sibi appa
rete. hic est qui multū orat. p iplo et vnuersa sancta ciui
tate bīrlim t̄c. **A**liqñ est angelus. de q̄ non optet exē
plum ponere. q̄ reuelationes vc. ac. no. testa. vt cōter
legunt sic facte. **A**liqñ autē est effigies rep̄ntans ipsuz
deum. sicut **E**sa. vij. dī. **V**idi dñm sedentem sup soliū
excelsim t̄c. Et sequit ibidem. Et audiui vocem dñi
dicentis mibi quē mittā t̄c. Et iste tercius gradus pp
betie est excellētior scōd. et scōd primo. sicut deus est
excellētior angelo. et angelus boie. **C**onsiderandum
autē q̄ oēs isti gradus ppbetie vere pdicti variare du
pliciter. q̄ tales apparitōes aliquā fūt in somno. et sic
vocant reuelationes p sonnia. aliquā autē in vigilia. et
pprie vocant visiones. **E**ste scōd modus qui vocat
visio est excellētior altero. q̄ maior illustratio mentis
requiriēt ad hoc q̄ ipsa distracta p opationes sensib⁹
exteriorū in vigilia capiat intelligibile veritatē de sup
naturalibus q̄ in somno in q̄ sensibus exteriorib⁹ q̄
etatis aia magis disponit ad capiendū bīmō veritatē
Econtrario autē est in cognitione accepta via natura
li q̄ accipit p viam sensus memorie et experimenti. vt dī
i. **M**ethaphy. et ideo talis cognitione non pōt accipi in
somno. Ad illum autē modū ppbetie quis it in somno
reducit ille qui fit in raptu vel extasi. q̄ ptuncō est
v̄sus sensuum exteriorū sicut nec in somno. **Q**uartus autē gradus ppbetie prie dicte est qn̄ sine appari
tione alicuius figure vel signi sensibilis capiē veritas
intelligibilis de occultis p diuinā reuelationē. et hoc mō
facte sunt reuelationē ipsi dāuid. vt dī in principio glo
se sup psalmū vt supius est allegatū. **E**ste gradus pp
betie est excellētior ceteris pdictis. sicut ēm ille dice
ref melioris ingenij et clarioris qui capet veritatē cō
clusionū geometricali sine descriptōe figurarū sensi
biliū q̄ ille qui capet nō possit absq̄ tali descriptōe sic
in cognitione ppbetica illa mens videt excellentius di
uinit̄ illustrata. q̄ veritatē intelligibile capite absq̄ sen
sibilibus signis. cuiusmodi sunt figure et voces supra
dice. q̄ illa q̄ capit sub talibus signis sensibilibus. et
sic p̄z scōd principale vīcē varietas graduū ppbetie.
Circa tertium sciendum q̄ spūssancrus aliquā tangit

Psalmodium

mentē ipbete de pñti tm̄ r nō de futuro nec de pterito
sicut Act. x. de multis cornelij dixit sp̄us sanctus petro
Ecce viri tres querunt te. Et sicut facta est ei reuelatio
de pñti. nō tm̄ de pterita visione cornelij quā vidit
angelū sibi dicente. mitte viros in ioppen et accersi sy-
monē tē. quā visionē petrus postea cognovit p̄ relati-
onem cornelij. sicut ibidē babet. silt ne de descensu spi-
ritus sancti futuro sup̄ cornelij et cius amicos verbum
petri audituros. ppter qd̄ petrus h̄ videns fuit valde
admiratus. qd̄ nō fuisset si p̄cognouisset. Aliqñ vō spi-
ritus sanctus tangit mentē ipbete tm̄ de pterito. sicut
moysi facta fuit reuelatio creatiōis mudi cū virit. In
principio creauit tē. Aliqñ vō tangit tm̄ de futuro. si-
cut Gen. xvii. Isaac bñdicēs filio suo icob cognovit
ea q̄ circa eum erant futura. tm̄ ipsum pñtem non co-
gnovit. qz dicebat ipm esse esau. nec consiliū rebecca
pteritum qd̄ dederat iacob. p̄ petitione bñdictiōis pa-
terne. Aliqñ autē tangit de pñti et futuro siml. sicut Gen.
xlviii. iacob qui p̄ senectute videre nō poterat manas-
sen et ephraim pñtes p̄ sp̄m ipbeticum cognovit. pro-
pter qd̄ cancellatis manibus dextrā sup̄ iuniorē posu-
it. et quid esset futurū vtriq̄ fratri pdixit. Aliqñ vō tan-
git de pñti pterito et futuro. sicut Lk. i. 57. q̄ elizabeth
ad salutationē Marie repleta est sp̄us sancto. et exclamauit
voce magna. et dixit. Bñdicta tu inter mulie-
res. et bñdictus fructus ventris tui. Et q̄ p̄z q̄ cogno-
vit p̄ sp̄m eam babere in utero pñtialiter dei filii. Be-
quit ibidem. Et beata q̄ credidisti. s. angelo nuncianti
tibi conceptionē xp̄i. Ex quo p̄z q̄ fuit illustrata de mō
conceptionis pterito. silt fuit tacta de futuro. vn sub-
dit. Perficiens ea que dicta sunt tibi a dño. Sp̄issan-
ctus em̄ operat in mentibus boim̄ p̄t vult. tio non
solum modis pdictis. sed etiam alij p̄t eas tangere
tm̄ ille tactus qui est de pñti pterito et futuro est pfecti-
o. q̄ ille qui est de duobus tm̄. et ille qui est de duobus
q̄ de uno solo. et inter illos qui sunt de uno solo. ille qui
est de futuri contingentibus videt pfectio. q̄ futura
sunt magis remota a cognitione nostra q̄ pñtia vel p-
terita. q̄ pñt etiam via naturali cognosci. licet nō illo
modo quo sp̄m ipbeticō cognoscunt. His pdictis
descendendū est ad quartū principale. qd̄ est de cōpati-
one dauid ad alios ipbetas. Circa qd̄ sciendū q̄ da-
uid p̄t compari ad ipbetas noui testamenti. cuius-
modi fuerunt apli. et sic dauid nō fuit excellentior pro-
phetarū. qz apli fuerunt de secretis diuinis magis illu-
minati. et in maiori plenitudine receperunt gratiā spi-
ritus sancti. vt babet. q̄ ad Cor. ii. 11. si autē cōparet ad ip-
betas ve. testa. sic adhuc nō fuit excellentior ipbeta-
rum. vt dicit sc̄tus Tho. de aquino sc̄da sc̄de. sed moy-
ses fuit eo excellentior cuius rōnem principalem assi-
gnat. eo q̄ fuit ei cōcessum videre diuinā essentiā in p-
senti vita existenti. Bñm q̄ dicit Aug. ad paulinā de vi-
dendo deum. Dicatum est autē supra q̄ gradus ipbetic
excellētior est vbi ē cognitione clarioz. et sic dicit q̄ moy-
ses fuit excellentior simpliciter. q̄ dauid Bñm quid fuit ex-
cellētior. qz plura xp̄i mysteria magis exp̄ssit. Ad hoc
etiam inducit rōnem sc̄da am ex pte denunciatiōis. quia
moyses ipbteria suā denunciavit toti p̄plo iudeorū. nō
sic autē dauid nec alij ipbete. Terciā rōnem ad hoc ad-
ducit ex pte confirmationis ipbete nunciate. qd̄ est p̄
miracula. maiora em̄ signa fecit moyses in egypto in
mari rubro et in deserto q̄ dauid et alij propbete. Sed
quicquid sit de cōclusione. rōnes tm̄ inducēt nō viden-
tur valere ad p̄positum. qz claritas cognitionis actuū
ipbeterandi excludens nō p̄t cōstituere excellentiorē
gradū ipbetic. qz idem cōstitueret et excluderet vt vi-
det. visio autē diuine essentie excludit actuū ipbeterandi
sicut et actuū fidei. qz vterq; actuū est necessario eni-
gnaticus. et ideo visio diuine essentie nō p̄t constitui
re excellentiorē gradū ipbetic. licet faciat clariores
cognitionē seu aliquē clarius cognoscēt. ppter hoc
supius dixi q̄ claritas cognitionis maiorē p̄stuit excel-
lētiorē gradū ipbetic. dum tm̄ talis claritas limites

cognitionis prophetie non transcendat. Preferens si predicto
ro valeret sequit quod moyses fuit excellenter omnibus aplis
pter paulum. quibus non fuit coessum videre diuinam essen-
tiam in vita pnti. quod tunc ipse negat ibidem dicens quod apli
fuerunt excellentiores moys. ergo ex tali visione non potest
dici ut videat quod moyses fuit excellenter prophetia ipso da-
uid. Sicut ro scda non videat valere. quod denunciatio prophetie
est aliquid sequens cognitione prophetica. tideo non videat
variare gradum prophetie. et hoc quod pluribus vel pauciori
bus denunciait. Sicut tercia non valet eadem ratione. quod confir-
matio per signum sequitur prophetiaz. unde et iobannes baptista
nullum signum fecit. ut dicitur Job. c. 2 tunc a dicto doctore conce-
ditur maior propheta ipso moysi. Sicut nec ex gradibus
prophetie suppositis potest moyses dici excellenter davidi.
quod excellenter gradus est caput veritatis supernaturalis abs-
que quibuscunq; figuris et signis sensibilibus. qui gradus
fuit in davide. ut dictum est per glossam psalmi parallelatam. Et
idem videtur quod illud quod habet. v. Reg. xxiij. Sicut lux auro-
re oriente sole mane absq; nubib; rutilat. quod dicitur de davide.
Visiones enim imaginarie et signa sensibilia quecumque sunt
qui quedam nubes claritate solis excedente virtute visus
nostris nobis contemperantes. ille enim acutioris et fortioris
visus est qui claritate solis potest non nude intueri quod ille qui
non potest absq; contemperante tali. tideo davide qui abs-
que signis sensibilibus capiebat radium divinæ lucis ha-
buit excellenter gradum prophetice cognitiois. Et huius moy-
ses eundem gradum habuerunt. vnde quod dicitur Miseri. m. de ipso pa-
lam et non per enigmata dei videt. id est absq; figuris et sensibili-
bus signis. ut ibidem fuit expositum. tunc non habuit totius nec
ita continet tales illustrationes sicut davide. Itē vnde quod dicitur
doctoress predictus davide plenius et clarius expedit mysteria
christi quam moyses. lex autem vetus et prophetæ ordinabatur ad regnum
sicut ad finem. unde dicit apostolus Gal. iij. lex pedagogus noster
fuit in christo. et act. x. dicitur de ipso. Hunc oes prophetæ testimoni-
um probant. Et rabi moyses dicit in libro directois per-
plexorum quod oes prophetæ non sunt locuti nisi ad dies messie
ideo cum finis sit nobilior bis quam sunt ad finem. prophetia davide
videtur sortiri quadam excellentiam. et hoc ex hoc quod christi my-
steria sic expedit. tideo prophetæ videtur posse dici excellenter
prophetia ipso moysi. Quis moyses excellenter fuit
alii predictis quam prophetia transcendent vel eam consequuntur.
Beatus etiam Greg. exposte dicit quod davide clariorem con-
gnitionem quam moyses habuerit. Domine. iij. super finem Eze-
chiel. Ad primum dicendum quod illud est verbum ioseph scriben-
tie de moysi et tempore ioseph non surrexerat prophetia maior moy-
se. tunc non est contra illud dictum quod postea maior surrexerit.
et optet hoc dicere saltem de prophetis noui testa. ut predictum
est. Ad secundum dicendum quod iobannes baptista pertinet ad no-
vum testam. unde dicit salvator March. xj. Lex atque prophetæ
velque ad iobannem. s. exclusus. unde et prophetia iobannis in no-
vo scribitur testo. tideo excellenter dicitur prophetis veteris testa.
Ad maiorem autem evidentiā dicendorum scientiū quod beatus
Diero. ter transluxit psalterium. primo fm. lxx. interpres:
quod psalterium romanum dicitur. eo quod ecclesia beati petri illo loco
fecit aliam translationem non multum distans a
prima. et tunc magis approximans quantem hebraico. et vocat
psalterium gallicanum. eo quod damasus papa ad rogatum Diero.
illud fecit cantari in ecclesijs gallicanis. propter hoc dicitur
in regula fratrum minorum. clerici faciunt diuinum officium
fm ordinem romane ecclesie excepto psalterio. quod
fratres utuntur psalterio gallico. Tercio ad preces so-
phonij qui frequenter disputabat cum iudeis. qui soluz
recipiunt illud quod est in hebreo fecit translationem imme-
diatam acceptam ab hebreo. propter quod vocatur psalterium.
Diero. iuxta hebraicam veritatem. media autem translatio
est communior inter latinos. et tideo in expositione huius libri
intenditur eam pseque. et ubi notabiliter discrepat ab he-
breo vel a translatione Diero. iuxta hebraicam veritatem
tangam illud fm gratiam a domino deo mihi datum.
Tertio notandum quod fm quod dicit Diero. in plogo sui libri
psalmorum. vñ sunt psalmi sine titulo. alijs autem sunt intitu-
lati. et hoc idem patet in hebreo. qui autem sunt intitu-
lati et qualiter et qui non videbuntur in prosecutione libri.

Liber

De titulis autem istis est eius opinio latinius q[uod] apositis fuit ab esdra psalmos in hoc volume colligente cōgregante. ut supra dictum est. tñ apud hebreos sunt autentici sicut et psalmi ceteri. sicut et primus ps. ab esdra p[ro] modū plogi cōpositus siue apositus inter ps. cōputat. ut infra dicit. Sed contra hoc vide illud q[uod] dicit **Hiero.** in ep[istola] ad paulinum in descripto viri iusti. cum eu[angelio] dauid arbore q[uod] est in paradiso cōparet inter ceteras virtutes. h[oc] etiā intulit. In lege domini voluntas eius. et in lege eius meditab[itur] die ac nocte. hoc autem assumptum est de primo ps. ergo dauid fecit eu[angelium] no[n] esdras. Dicendum q[uod] hoc nomen dauid aliquā accipit p[er] libro psalmorum. et sic dicit **Hiero.** in p[ro]logo galeato qui p[ro]mittit libris Regum q[uod] inter agiographa primus liber est iob. et secundus dauid et sic p[ro]nter. et hoc modo accipit **Hiero.** in p[ro]posito cum d[omi]n[u]m. cum eum dauid ligno padisi cōparet t[em]p[or]e. liber psalmorum. vñ p[ro]nter in eadē ep[istola] enumerat libros ve. ac no. testa. Et est similis modus loquendi cum d[omi]n[u]m. Dauid cōpat. sicut cum d[omi]n[u]m. euangelium hoc dicit. liber euangeliorum. t[em]p[or]e no[n] valet argumentum. q[uod] dauid no[n] est hic nomen actoris libri psalmorum. quoru[m] fuerunt multi actores. ut dicet in expositione primi psalmi.

Sequuntur additio[n]es d[omi]ni pauli burgensis ad postillam venerabilis fratris Nicolai de lyra sup psalterium. Et primo circa plogum eiusdem. debinc singule additio[n]es burgen. singulis psalmorum postillis subnectuntur cu[m] replicis defensionis postille eiusdem fratris Nicolai de lyra editis a venerabili et religioso p[re]fratre mathia dorwick priuinali ministro saronie et thuringie ordinis minorum.

In p[ro]logo vbi d[omi]n[u]s in postilla. tñ apud latinos inter libros propheticos reputat.

Additio.

Oppositu[m] vide sentire beatus **Hiero.** qui in p[ro]logo galeato tripharic distinguens sacra scripturam ait. Tercius ordo agiographa possidet. et primus liber incipit a iob. secundus a dauid t[em]p[or]e. q[uod] quidem distinctio biero. tripartita tenenda videat. Nam ut actor postille in principio primi ps. ait **Hiero.** diligenter studuit circa textus sacre scripture. p[er]ter q[uod] in bmo magis est sibi assentendum t[em]p[or]e p[ro]fetum cu[m] sua opinio in hoc auctoritate euangelica firmet. Nam **Luc.** xxii. legit. Necesse est implere oia q[uod] scripta sunt in lege moysi et prophetis et psalmis. vbi satis p[ro]p[ter] psalmi tertium ordinem tenent in sacris scripturis distinctum a lege et prophetis.

In eodem p[ro]logovbi d[omi]ni in postilla. sed quicquid sit de conclusione.

Additio.

Onctiones cōtra rōnes sancti Tho. q[uod] postillatore facte no[n] videntur babere vigorē. q[uod] de prima obiectione p[ro]p[ter] sic. Nam visio clara diuine essentie l[ittera]z in beatissimis terminis existib[us]. prophetia seu actu prophetandi excludat no[n] tñ in viatoribus. als[em] se q[ui]ref q[uod] xps qui a primo instanti sue accepto habuit clarā diuine essentie visionē no[n] fuisset prophet. q[uod] est cōtravtriusq[ue] testamenti auctoritatem. legi em **Heue.** xviii. prophetam suscitabo eis de medio fratri suoru[m]. q[uod] intelligit ad Iram principalem de xpo. put ibidem cōiter expōnit. Sicut **Lu.** xxii. Duo discipuli de xpo adiuuicē cōferentes dicebant. Fuit vir p[ro]pheta potens in ope et sermone. et sic in alijs locis. Cum igit[ur] xps verus viator et verus prophetas fuerit. optet cōdere q[uod] claritas visionis diuine essentie limites cognitio[n]is prophetice in vero viatore no[n] transcendat. et si hoc est cōcedendū de xpo. qui l[ittera]z verus fuisset viator no[n] pura fortiori de puris viatoribus ut de moysi et paulo. Rō autem quare in statu vie claritas cognitio[n]is diuine essentie no[n] excludit prophetia sicut in statu termini est ista. Nam viatores clare deū videntes licet ex pte ipsius cognitio[n]is no[n] sint q[ui]si. p[er]cul erantes. cum talis visio no[n] sit enigmatica ex pte tñ cognoscēti qui in statu vie no[n] totaliter in ylma sui pfectōe erisit. p[er]cul existere dicunt. vñ. v. Cor. v.

Edū in corpe sumus. a d[omi]no pegrinamur. Potest etiā alia rō assignari quare visio clara diuine essentie excludit actum fidei. no[n] autem excludit actum prophetie. Nam fides est eorum q[uod] no[n] videntur ab ipso credēte. sed prophetia est co-

rum q[uod] sunt p[er]cul a cōdī dominū cognitōe cu[m] q[ui]sibus p[ro]phetas cōuersat et cōicat in statu vie. licet prophetā eadē clare videat. Et quibus sequit[ur] q[uod] actus prophetādi no[n] semp est enigmaticus sicut actus fidei. Et tñ visio clara diuine essentie in viatore cōstituere d[omi]nū excellentiō gradū prophetie p[er]ter clariorē cognitio[n]es. q[uod] satis ostendit **Micer.** v. vbi ipse deus distinguens inter prophetas moysi et aliorū sic dicit. Si quis fuerit inter vos prophetā d[omi]ni in visione apparebo ei vel p[er] somnū t[em]p[or]e. Et sequit[ur]. Et no[n] talis scriuus meus moyses. ore em ad os loquor ei et palam et no[n] p[er] enigmata. Et quibus verbis duo manifeste habent. primū q[uod] actus prophetādi non semp est enigmaticus. q[uod] p[ro]p[ter] moysi. secundū q[uod] prophetia no[n] enigmatica excellentiō gradū prophetie constituit. ut p[ro]p[ter] recte intuiti verba p[ro]dicta. Ide sc̄da obiectio postillatoris no[n] v[er] valere. illa in q[uod] dicit q[uod] ex p[ro]dicta ratione sancti Tho. sequeret[ur] moyses excellentiores fuisse omnibus aplis p[er]ter paulū t[em]p[or]e. Nam inter ministros novi testa. et veteris est tamlatā distatia q[uod] ministri novi test. p[er]ferendi sunt semp antiquis etiā ipsi moysi. que quidem p[er]minētia q[uod] ad donū prophetie te q[uod] agit p[er] considerari ex duobus. s[ed] q[uod] prophetie antiqui. p[er]t[inent] co[n]seruare et modus loquendi scripturarū testa. Ip[er] d[omi]nū habuerūt tñmodo in actu seu dispositōe non tñ in babilitu. et ideo in illis cōsuetū est dicere. locutus est d[omi]n[u]s ad prophetā talē loquere talia et bmo. Sicut factū est verbū d[omi]ni sup talē seu manus d[omi]ni et bmo. qui quidem modus loquendi manifeste denotat q[uod] mentes talium prophetarum indigebant ex singulis noua reuelatōe. q[uod] no[n] contingeret si in habitu prophetā habuissent. Habitū em est q[uod] quis etiā cum voluerit. ut dicit cōmetator in tercio de aia. Aplis no[n] donū prophetie vide fuisse habitualiter collatū. no[n] em indigebat noua illustratione ex singulis qui ex copiosa effusione spūs sancti fuerūt de omnibus etiā sup naturalib[us] ad doctrinā p[er]tinētibus salutis repete edocti testate veritate Job. xiiij. c. Ipse coabit vos oia t[em]p[or]e. Sicut **Lu.** xxij. c. Dabo vobis os et sapientiā cui no[n] poterit resistere oes aduersari t[em]p[or]e. q[uod] et filia manifeste denotat aplos habuisse in bmo supernatura lib[us] q[uod] si habituale illustratione p[er] modū forme p[er]manētis. qua cum volebat vteban[er]t. no[n] autem antiqui. Potest etiā hoc deduci ex gestis vt rōnūq[ue]. H[oc]elisus em qui in illo statu magnus fuit prophetā turbatus aliqualiter ex intuitu regis isti p[ro]speritatis fecit applicari. ut p[er] laudem psalmodie sp[iritu]m prophetie attingeret. iiiij. Reg. iiiij. c. Ap[osto]l[us] no[n] et alijs cōplurimi ecclesie primitive no[n] solum gaudentes cōtumelias patiendo. s[ed] in medio tormentorum acerime cruciat[ur] sp[iritu]m prophetici retinebāt. q[uod] magnalia dei et supernaturalia q[uod] ad prophetā p[er]tinēt sepe reserabant q[uod] maximū signū est ipsos habere prophetā habituales atq[ue] immobile. Constat autem q[uod] ille qui habet aliquā p[er]fectionē in habitu sicut sciā vel bmo. similit[er] p[er]cellit in eadem p[er]fectionē seu sciā illum qui tñ in actu seu dispositione eandem habet p[er]fectionem seu sciā. et sic moyses qui in actu seu dispositione tñ donū prophetie habuit. no[n] p[ot] dici excellētor in prophetā aplis qui habitualiter eam modo p[ro]dicto habuerunt. no[n] obstante q[uod] aliquā clariorē cognitionē ipse moyses habuit. qua excellētor omnibus prophetis antiquorū dic. vij. Et nota q[uod] licet sanctus Tho. in scđa scđe. q. dxxij. articulo. vij. in. x. q. concludit q[uod] prophetā no[n] est habitus. s[ed] tñ intelligendū est de prophetā sūmā suā p[er] rōne. Ad hoc em q[uod] aliquis dicat prophetā no[n] requiri q[uod] insit anime sue aliquis habitus propheticus p[er] modū forme. ut patet de antiquis qui fuerunt prophetā sine tali habitu. licet ex hoc no[n] excludat q[uod] q[ui]s possit habere donū prophetie habitualiter. prout dictum est de apostolis. Unde notanter conduit sanctus Tho. ibidem q[uod] prophetā proprie loquendo non est habitus. id est q[uod] de p[er]sp[ec]tiva sui ratione non est q[uod] sit habitus. Secundo p[er]minētia prophetie apostolorum respectu antiquorū possit considerari ex hoc q[uod] donū prophetie coiter acceperūt p[er]t[inent] in antiquis fuit est gratia gratis data tñ. ut

Psalmorum

pater Matth. vii. vbi r̄ndeſ. Numq; nouivos. bis qui dixerūt in no: etuo p̄phetauimus. vñ Hiero. sup illud verbū dicit. Prop̄hetare et virtutes facere interdum nō ē eius meriti q̄ op̄at. Sed in aplis donū p̄phetie fūt grā gratū faciēs vel ex ea immobili derivatū. Et ip̄a em̄ repletio sp̄us sancti qua in grā gratū faciēte fuit confirmati om̄i charismatū dona: put̄ cōiter teneſ ha buerūt. inter q̄ donū p̄phetie numerat. vt p̄z. i. Coz. xii. Et sic manifestū est donū p̄phetie in eis fuisse gratiam gratū faciente vel inseparabiliter se habens ad eas et q̄ p̄n̄s donū p̄phetie in eis excellētius fuit q̄ in antiquis. sicut gratia gratū faciēs excellētior est q̄ grati data. Ad supradicta videt̄ facere illud. i. Coz. iii. vbi apls de se et alijs primitive ecclie dicebat. Mosivo oes reuelata facie gloriā dñi speculat̄. put̄ dño cōcē dente ibidē declarab̄. Itē obiectio postillatoris ſedam rōnem sancti Tho. vbi dicit q̄ cū denūciatio p̄phetie eſt aliquid seq̄ns p̄phetica cognitionē. ideo nō d̄ variare gradū p̄phetie tē. no videt̄ valere. Dignitas em̄ seu excellētia eorū q̄ sunt ad finē ex maiori ap̄ propinquatē seu adeptiōe finis. sumi d̄ etiā si talis finis non sit de essentiā rei sed eam aliquā consequat̄. Homo em̄ qui maiore gratiā habet seu magis virtuosus eſt excellētior eſt alio hoc nō habente. Iž gratia et virtutes nō sunt de essentiā bois. sed etiā q̄iq; cōsequunt̄. Cum igit̄ finis p̄phetie eſt utilitas ecclie. i. Coz. xiiii. Qui p̄phetizat hominibus loquit̄ ad edificationē exhortationē et consolationē. sequit̄ q̄ qui pluri bus p̄phetia suā denūciat excellētior eſt illo qui paucioribus ceteris paribus. Bonū em̄ h̄m p̄b̄m quanto vniuersalius tanto diuinius. vñ denūciatio p̄phetica plib⁹ facta excellētiorē p̄phetia facit. et ſic aitiorē cōſtituit gradū p̄phetie. p̄ſertim cū toti p̄b̄m cultui diuino mācipato h̄s eſt denūciat̄ p̄phetias. vt moyses. Itē obiectio ſe tercia rōnem sancti Tho. in qua dī q̄ cōfirmatio p̄ signa ſequit̄ p̄phetia tē. no videt̄ vale re put̄ ex dictis ſedam obiectiōe ſatis p̄z. Cōfirmatio em̄ p̄ signa licet nō ſit de essentiā p̄phetie p̄tinet tū ad eius finē certius ſeu efficacius cōſeq̄ndū. Ad h̄ q̄ p̄phetia credat dānē miracula. et video turba vidēs xp̄m adolescentē reſuſcitare. q̄d eſt de magnis miraculis. magni p̄pheta ip̄m iudicabāt Luc. vii. Propheta magnus ſurrexit in nobis. Un̄ et cōfirmatio aplice to crūne signis a deo factis attribuit̄. iuxta illud Th. Mar. vlti. Dño coopante et sermonē cōfirmante ſequetib⁹ ſignis. Q̄ aut̄ dī te Iohanne baptista q̄ nulluz ſignū fecit. vt babef̄ Tho. x. et tñ fuit p̄pheta et plus q̄ p̄pheta. Ad hoc p̄nt dari rōnes. Prima. q̄r eius vita fuit tam̄ clara q̄ nō indigebat cōfirmatio miraculorum. Seco. q̄r videbāt dicta eius impleri euidenter in xp̄o cui tanq̄ principaliorū miracula reſerubat. p̄ut ibidem cōiter dī. Et p̄t ad hoc reduci illud verbū xp̄i de Tho. s. q̄ eſt plus q̄ p̄pheta. Nam ceteri cōfirmationē miraculorū indigebant. ip̄ſe dō nō. ſicut hoc verbū alſ nō habeat expositōes. Ad illud q̄d ſubiungit de gradibus p̄phetie tē. Et dictis p̄z q̄ tam̄ dāvid q̄ moyses habuerūt p̄phetica illustrationem abiq; ſignis ſenſibilibus. q̄d eſt valde excellēs in gradibus p̄phetie nō tñ eſt ſuminus gradus. Nam viſio clara diuine eſſentie in ſtatu vie qua moyses habuit. vt dictū eſt excellētiorē gradū p̄phetice cognitionis p̄ſtituit.

Item q̄d addit̄ poſtil. moysen nō habuiffe totiens. nec ita cōiter illustratiōes p̄pheticas ſicut dāvid. nō vi deſ habere aliqd ſuđmentū in ſacra ſcriptura. ne ip ſemet aliquā allegat auctatē ad hoc facientem. t̄iō nō requiriſt aliqua ſolutio. p̄ſertim cum oppoſitū ex ſacra ſcriptura rōnabilitē poſſet deduci. Si em̄ numeren̄ psalmi a dāvid editi. et p̄phetie ſingule ip̄ſi moyſi in pentateucho ſtente indubitāter p̄phetie exceedit psalmos. et q̄ p̄n̄s ſi in quolibet psalmo requiriſt noua illustratio. pari rōne tñ q̄libet p̄phetia moſaica. Nec em̄ veſiſile videt̄ q̄ ille q̄ tam̄ familiariter cū deo ſe habebat. vt de illo legeret. Loquebat̄ deus moyſi facie

ad faciem. ſicut hō ſolet loqui cū amico ſuo Eros. Et tñ. habebat pauciores illustratiōes q̄ ipſe dāvid. de q̄ nō ſit tale legit̄. ſed potius aliud q̄d eſt ſatis ad oppoſitū. legit̄ em̄ deus miſiſſe. p̄pheta ſuū nathan ad dāvid. et ei reuclarer aliquā de voluntate diuina erga eum. i. Reg. vii. 7. tñ Silr. i. Reg. xiiii. 7. i. Reg. vlti. legit̄ gad p̄phera miſiſſus a deo ad ip̄m dāvid ut eidem denūciaret quedā futura. Ex quibus ſatis demōſtrat̄ dāvid nō habuiffe tam̄ freq̄ntes illustratiōes ſicut moyses. qui nunq̄ legit̄ instructus niſi a deo vel angelo. Et notadū q̄ gad p̄pheta intitulat̄ caplo alle. videns dāvid. i. p̄pheta ipſius dāvid. Qui em̄ p̄pheta dī bodie. vocabat̄ olim vidēs. i. Reg. ix. Et qui bus p̄z q̄ gad p̄pheta frequenter denūciabat ip̄ſi dāvid alia quā p̄phetica. q̄d de moysē ſile nunq̄ legit̄. Itē ad hoc q̄ poſtilator ait p̄phetia dāvid ſoſtiri quandā excellētia ex eo q̄ xp̄i myſteria magis exp̄ſſit. enī ſiniſ ſtotius legiſ ē xp̄s tē. Dicendū q̄ licer talis excellētia ſit vera rō. no tñ coſcludit excellētia ſimpli ſed h̄m quid. Excellētia em̄ p̄phetie moysē ex omnibus q̄ ad p̄phetia efficacēz cōiter requirunt̄ cōſurgit. vñ excellētior d̄ ſici ſimpli. Excellētia tñ p̄phetie dāvid ex maiori exp̄ſſione myſteriorū xp̄i tñ conſiderat̄. q̄ quidē conſideratio eſt h̄m quid. Nec etiā h̄m hanc conſiderationē excellētior ceteris poſſet di ci p̄phetis. Nam de Eſa. ait Hiero. in codē p̄logo q̄ ita vniuersa xp̄i ecclie q̄ myſteria ad ſiquidū p̄féc̄tū ſunt eſt vñ eñi putes d̄ futuro vaticinari ſed de p̄teritiſ byſtoriā texere. hec ille. Conſtat ergo q̄ maiore excellētia eſt vñi uersa myſteria xp̄i et ecclie in liquidi ſredigere q̄ illud q̄ doctores tradunt̄ de dāvid. de q̄ nō vniuersaliter dicunt ſed indefinite myſteria xp̄i exprimere. et tñ nec ob h̄ Eſa. dī eximius p̄phetarum. et a fortiori nec dāvid ſic d̄ ſici dici. Circa q̄ etiā attendendū q̄ moysē oia xp̄i myſteria implicare tradidit ſeu ſiguraliter Iž nō explicite. totū em̄ no uum testiſ in veteri cōtinet iuxta ſiniam Greg. ſup illud Ezech. i. Tanc̄ ſota in medio rote. Cum igit̄ moyses fuit p̄cipiue ve. teſta. q̄ſi de nouo legē p̄ponens. ad cuius legis obſeruationē alij p̄phete ip̄ſi inducebāt. ſequit̄ q̄ moysē oia myſteria xp̄i tradidit. Necer hoc eius excellētia diminuit̄. q̄ nō exp̄ſſe tradidit ſed implicite. H̄az hoc ex defectu ip̄ſi ſtingebat. qui rūdis erat. et doctores dicunt. t̄iō nō expediebat talia talibus exprimere ſicut et xp̄s aplis dicebat. Multa habeo vobis dicere ſed nō potestis portare modo Job. xvii. c. Conclusio igit̄ sancti Tho. nō obſtatibus p̄dictis obiectiōibus firmissime vi deſ tenēda tanq̄ vera et in ſano ſeu in plano intellectu ſa cre ſcripture fundata. illa tñ verba Heuf. vlt. Non ſur rexit p̄pheta maior moysē nō debet intelligere poſtilator dicit vſq; ad tps iſoue tñ. q̄ ſi ſic potius dixiſſe. Nō ſur rexit vſq; ad bodiernū diem. put̄ in ſilibus ſolet dici. ſcum dī. Non ſur rexit vltra. denigat̄ exclusionē respectu futuri tps. ne ex hoc excludunt̄ miniftri no. teſta. q̄ ſta tus antiq̄orū in ſcripturis ſub quodā ſeculo q̄ p̄petuo ſepe noiant̄. vt Fluſi. xviii. c. Legitimi ſc̄mpiteriū crit vobis. q̄d nō ſe extendit ad tps noue legis. vt p̄z intuēti tē. Autori as igit̄ be. Greg. dicens q̄ dāvid clariorem cognitionē habuit q̄ moysē. exponeāda eſt ve intelligat ſic. q̄ dāvid clarius exp̄ſſit myſteria xp̄i mō et rōne. Silr. et q̄ glo. ponit dāvid ſuiſſe eximiuſ p̄phetarū intelligendum eſt agiographorū. vñ. ii. Reg. xiiii. vbi tota excellētia illustratiōis ip̄ſius dāvid habet. d. Spis dñi locutus eſt in me tē. ibidem intitulat̄ egregius psalmista Isrl. vbi notandū q̄ nō dicit egregius p̄pheta ſed egregius psalmi ſta. in q̄ p̄poſitū ſatiſ innuit̄ tē.

Crea psalteriū burgen. ampli? q̄ cir. **R**epliſa: ca aliu aliquē libri laborauit addēdo. In additō q̄mibus aut̄ illis q̄uis nōnulla videat̄ absurdā ma nebunt̄ tñ a me intacta ea que directe nō ſunt contra poſtil. Nam in hoc ope non eſt intentiōis mec burg. maledicta rep̄bendere. ſed ſolum poſtil. bñ dicta defenſare cōtra burgen. inuialida machinamenta. Un̄ cū in aggressu poſtilator dixerat q̄ liber psalmorū apud latinos reputat̄ inter p̄phetales. q̄uis apud hebreos computeat̄ inter agiographa. Burg. dicit ex facto be. Hiero. q̄ latinus

Liber

fuit qui in prologo galeato ponit ps. inter agiographa.
Hic dico qd bñ respicieti plogū galeati q est plogus in
 libros regū statim dare patet q illā distinctionē triptitā
 nō assicit be. **D**iero. nisi vt oñdat libros ab hebreis rece-
 ptos distingui 3 apocribbos. ipē nō assicit illā hebre-
 orū distinctionē. s allegat eorū opinionē. **I**stat em agio-
 grapha sicut 2 ppbetica multipl'r dici. fm em vocū pprie-
 tatem agiographa dicunt oēs sacre scripture. sic accipiē-
 to be. **D**ro. c.1. ecclastice hierarchie dicit. **G**enerādissi-
 ma eloquia dicunt esse q in agiographis tradita sunt tc.
Sco dicunt agiographa. vt abusu nois p hebreos 3 p
 ppbetica et legalia distincta. et bñ hebrei hoc noie abutunt
 qz agiographū dī ab agios qd est sanct? et graphos scri-
 ptura. qsi sancta scriptura vel a sanctis cōscripta. qd no
 men cum sit cō legalibus. ppbetalibus et alijs. q quandā
 anthonomasiā hebrei fortassis sp̄aliter dauid et danielis
 iob et aliorū scriptis deputarūt. **S**ilr. ppbeticus liber fm
 hugonē de sancto victore dupl'r dī. vel qz scriptus stilo. p
 ppbeta. s. de futuris vel naturali ignotis. v'l qz scriptus
 a ppbeta. In prima acceptōe et dauid et danielis et iob li
 bri ppbetales dici pnt. qz altissimas ppbeticas stilo ppbetti
 co teruerunt. **S**co mō loquendo ppbeta tripl'r conside-
 rat. vt videlicet sit ppbeta officio missione v'l grā. qz quis
 igit dauid daniel iob spū et gratia fuerint ppbete nō tñ
 officio vel missione. ideo libri eoru inter ppbetales non
 cōputant. et qz inter legales etiā pprie cōputari nō pote-
 rant hebrei nomen agiographis qis imponebat. **I**llum
 igit modū hebreorū be. **D**iero. nō assicit nec laudat sed
 allegat. vt p3 studiose respicieni plogū eius. Nec valet
 qd burgen. p confirmationē sue intentōis adducit **L**u. xiiij.
 optet impleri oia q scripta sūt in lege ppbetis et psalmis
 de me. **N**am rps nō intendit p illa verba distinguere li-
 bros s materias librorū. **N**on em liber psalmorū exclu-
 dit a libris ppbeticis. cum in eo oia xpī et ecclesiē myste-
 rīa sunt stilo ppbético scripta. **N**ec auctor libri excludit
 a ppbetis. cum sit eximus ppbeta et. qz quis nō legat mis-
 sus ad ppbetandū tanqz ex officio. **S**ed q ad materias li-
 brovū distinguunt psalmi ppbetie et lex. q tria in eodem
 repiunt libro. **L**ex em est materia de agedis. ppbetia de
 futuris euictibus. ps de diuinis laudibus catādis. **M**ūc
 aut in libris moysi repit lex dirigēs acrus būanos. in eis
 dem repit ppbetia. pñficians euētus futuros. repiunt
 etiā in ipsis cātica ad pfallendū et laudandū deum. et illa
 quadā pcellētia dicunt agiographa. q tres materie etiā
 repiunt in psalterio et qz in singulis libris sacre scripture.
 rps igit p sua verba distinguere voluit librorū mate-
 rīas nō libros. vt dictū est. **T**ē in eode aggressū postil.
 mouit qōnem. an dauid fuit ppbeta et eximus. Et dicit
 q sanctus **L**bo. vult q nō sed moyses. Ad quā qōnem
 sanctus **L**bo. aliquas rōnes adducit. **P**ostil. nō faciens
 vim de illa qōne ptractat rōnes adductas oñdes eas nō
 valere. **S**ed burgen. assumit hic certamen p lctō **L**bo.
 putans soluere et evacuare rōes postil. cōtra scđi **L**bo.
 factas. **S**ed potius videbūt euoluere qz defensare. Ad
 qd videndū tangā fm ordinē rōnes sancti **L**bo. sigilla-
 tim et obiectōes postil. et factū burgen. ptractabo. Est igi-
 tur prima rō sancti **L**bo. qz moyses vedit clare essentia
 diuinā. dauid nō. igit moyses est excellētior ppbeta qz da-
 uid. **C**ontra effectū huius argumenti arguit postil. p sic.
 er co nemo pōt dici excellētior ppbeta qd rōne et actū p-
 ppbetandi excludit. sed clara visio essentie diuinē ē bmoi.
 ergo tc. **B**urgen. aut dicit hanc obiectōne nō valere. qz
 si valeret inquit. rps nō posset dici ppbeta. qz semper clare
 vedit diuinā essentia. **S**ed hūc burgen. obiectōne rō-
 net sanctus **L**bo. scđa scđe. q. clxxij. arti. v. in rōnōe ad
 terciū argumentū. d. rps fuit ppbensor et viator. in qstuz
 ppbensor nō ppetit sibi rō ppbeta sed solū in qstum via-
 tor. hec ille. **A**n aperet q sanctus **L**bo. sic p burgen. nō
 velit defendi. **C**lanus etiā dicit idē ibidē. q. clxxij. artic.
 vlti. in solutōe terciū argumenti. vñ sicut clara visio exclu-
 dit rōnem ppbeta et rps fm sanctū **L**bo. sic eadē clara
 visio excludivt rōnem ppbeta et moyses et paulo durate vi-
 sione. qz nō clara visio nullū gr adū dicit p̄tinente ad rō

nem ppbetie. qd est ppositū postil. **E**a aut q burgen. di-
 cit de moysē arguit eu fuisse ppberis sui epis excellē-
 tiorē nō rōne visionis clare s magis familiaris locuti
 onis dei ad ipm. et hoc signat cū dī. **O**re ad osloq̄ ei
 palā et nō p enigmata. qz pcepta et leges loquebat te-
 us sine enigmatibus. **P**ostil. etiā suā obiectōne ptra
 primā rōnē sancti **L**bo. confirmat q hoc q si clara vi-
 sio arguit excellētiorē gradū ppbetie. igit moyses fuit
 excellētior ppbeta qz oēs apli p̄ter paulū. qd sanctus
Lbo. negat. **B**anc p̄fimationē burgen. volēs cuacu
 are ponit duas dīas inter bre sp̄m ppbetie. **R**imo
 dicit q antiqui ipm babuerūt in quada dispositōe et so-
 lo actu. apli aut babieu. **I**deo apli babuerūt tonū p-
 phetic exzellētius qz moyses. **S**cđa dīa. qz atiqui ba-
 buerūt hoc donū vt gratia gratis datā. apli ariet gra-
 tiā gratū faciente. io apli erāt exzellētiores ppbetae.
Sed vtrūq; mēbrū illius distinctionē est ptra sanctuz
Lbo. **N**am opositū pme dīe disputat et cōcludit san-
 ctus **L**bo. vbi supra. q. clxxij. arti. ii. oñdens q
 lumen ppbetū se bz p modū passionis et imp̄ssionis
 nō p modū habit? **I**de dicit. q. clxxij. art. ii. in rōnōe ad
 terciū argu. et. q. clxxij. art. vlti. in rōnōe ad
 actū ppbetae qn volebat. qd est signū habit? hoc fal-
 sum videbūt. **N**am aplis dictū est. dum steteritis an re-
 ges et p̄sides. nolite cogitare quō aud qd loquamini.
 dabit em yobis in illa hora qd loquimini. nō ei vos est
 qloquimini. s spū p̄ris vestri q loquit in yobis. Qd ex-
 ponens. b. **H**reg. dicit. **V**os verba editis. s ego sum q
 loquo. q frustra esent aplis. pm̄issa p certo tpe. si id
 facere rōne habit? eset semp in coru pte. **P**positū
 etiā scđe dīe burgen. disputat et cōcludit isdē sanctus
Lbo. vbi supra a qōne. clxxij. vñqz ad qōnem. clxxij.
 in omnibus qōnibus et articulis oñdens ppbeta cōse-
 gratia gratis data. **N**ec est quis doctōrū notabilium
 tractans id apli pme **L**o. xij. vbi enumerat in cōalias
 ḡas ppbeta. q exponat illū passum de gratia gratui-
 tis. **P**onunt em dīas inter ḡas. qz gratia gratū faci-
 ons solū vtilis est bñti. gratia aut gratia data etiā nō
 habet. qz ecclesiē et bis quibus directōe opus est. **V**n
 puerile argu. facie burgen. arguens. qz apli ex replete
 ne sp̄issanci habuerunt charisimātū dona. igit illa do-
 na oia erant gratia facientia vel inseparabilitē se bñtia
 ad illa. **N**am fm apo. I. Cor. xij. illa cessabunt in beati-
 tudine. gratuēta aut non. sed p̄ficiēt. qz gloria dī grā
 p̄summatā. igit nec inseparabilitē erant in aplis cōmū-
 cta. **F**ateor q post missionē sp̄issanci illa dona fuēt
 p̄iuncta gratia gratuite. s ex hoc nō sequit. igit illa do-
 na facta sunt gratuitavel inseparabilitē cōiuncta sicut
 nō sequit. albedo et dulcedo p̄iungunt in lacte. igit al-
 bedo sit dulcedo. nec est verisile an missionē sp̄issanci
 aplos dona gratis data nō bñisse. qz regressi cum gau-
 dio eo q spū eis in noie dñi subiacerēt. audierunt
 dñm dicēt. in hoc nolite gaudē. qz spū yobis subi-
 cūnt. s gaudete. qz nomia vestra scripta suūt in celis
Nec verisile est illa dona post missionem sp̄issanci fa-
 cta fuisse alterius rōnis. manserūt igit gratis data. qz
 uis p̄fectio q̄ grē coniuncta. **E**t qz oia q burgen. hic ad
 saluandū dīcta sancti **L**bo. ptra obiectōne p̄iamam
 postil. adducit sunt cōtra sancti **L**bo. io querit salua-
 re ea vñ lctū **L**bo. saluari nō vult. **M**ale igit ingre-
 sus ē certamē p eo. qz ptra ei sentiēt seūt non est tc.
Nunc sequit scđa rō sancti **L**bo. arguit sic moyses
 ppbeta suā denūciavit toti iplo. n̄ sic dauid nec alicis
 aliorū. igit moyses fuit ppbeta excellētior. **C**ōtra illā
 rōnē arguit postil. sic. **G**enūciatio et publicatio ē ac-
 cīdēs seqns ppbeta cognitionē. io nō variat gradū
 ppbetae. **B**urgen. aut dicit hanc obiectōne nō valere
 dans instantiā de boic habēte magnā gratia et vnu-
 tem. qm̄ ille est excellētior boic tantā gratia nō bñtē
 lī gratia et virtus nō sit de essentia bois. sicqz cā qnqz
 p̄lequit effectū. **S**illud nō ē scholastice dictū. nā bo-
 bñs grāz vñ ē p se et intrinsece excellētior boic n̄ bñtē